

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy óra — — — 2-70 K
Egyes szám ára 10 fillér.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hír-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 43. szám.

Csütörtök, február 22.

LEJÁRÓ.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentéssel. —

A nagy buvárhajóharc.

Nyugaton lesz a döntés.

A buvárhajóharc újabb eredményei. — Két német buvárhajó 36 hajót sülyesztett el. — Nyugaton lesz a döntés. — Az amerikai helyzet. — A londoni robbanásnak 9 ezer halottja van.

A buvárhajóharc újabb eredménye. — Két német naszád 36 hajót sülyesztett el.

Budapest, febr. 22. Berlinből sürgönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti:

Két ma visszaérkezett tengeralattjárónk huszonnégy gőzöst, három vitorlás és kilenc halászhajót sülyesztett el. Közülük volt: egy 9100 tonnás hajó kőszénrakománnyal, egy háromezer tonnás vasérccezel, egy 3200 tonnás élelmi szerekkel, egy 2200 tonnás búzával, egy 2700 tonnás, amely hadianyagot szállított Olaszországba, ezenkívül egy 7000 tonnás olajszállító gőzös. Egyik buvárhajónk egy ágyut is zsákmányolt.

Nyugaton lesz a döntés.

Budapest, febr. 22. Londonból sürgönyzik:

Lloyde George egy Londonban tartott gyűlésen mondott beszédében kijelentette, hogy a nyugati fronton a világtörténelem legnagyobb csatája várható.

A Times vezércikke hangoztatja, hogy a nyugati fronton az események lépésről-lépésre közelednek a döntő akció felé.

Budapest, febr. 22. Bernből sürgönyzik:

Repington ezredes a Timesben írott cikkében annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy Németország okvetlenül meg fogja kísérelni, csapatainak partra szállítását Angliában.

Ezért szerinte Angliában új sereget kell teremteni, mert Franciaországban az ellenséget csak nagy erővel lehet legyőzni.

Budapest, febr. 22. Amsterdamból sürgönyzik:

Mint a Times írja, Hindenburg folytat nagy csapattesteket visz a nyugati frontra, tehát az angoloknak is meg kell feszíteniök minden erejüket.

Curson lord az angol alsóházban kijelentette, hogy a nyugati harctéren álló angol hadsereg létszáma három millió ember.

Budapest, febr. 22. Rotterdamból sürgönyzik:

Az angol alsóházban Snowden képviselő ezeket mondta:

— A háború még mindig nem közeledik a döntő fejezethez. Csak az általános kimerültség fog véget vetni a háborúnak, tehát leghelyesebb volna tárgyalásokba bocsátkozni.

Az amerikai helyzet. — Nem foglalják le a német hajókat.

Budapest, febr. 22. Berlinből sürgönyzik:

A Wolf-ügynökség hivatalosan közli, hogy a Yarowdole gőzösen elfogott amerikaiakat szabadon bocsátották, minthogy hivatalos közlést kaptak arról, hogy amerikai kikötőkben levő német hajókat nem foglalták le és legénységüket nem internálták.

Budapest, febr. 22. Washingtonból sürgönyzik:

Lansing egybehívta a szenátus jogügyi bizottságát, hogy kisürgesse ama javaslat megszavazását, amely fölhatalmazza Wilson arra, hogy szabadon rendelkezék az állam fegyveres erejével. A szenátus hatvan szavazattal tíz ellenében elfogadta a kémek elleni törvényjavaslatot.

Budapest, febr. 22. Hágából sürgönyzik:

Politikai körökben föltűnést keltett Wilson elnök javaslata, melyet a szenátus elé terjesztett, hogy a döntés jogát bizzák egyedül rá. Az amerikai jogászvilág fölháborodással fogadja a kísérletet, hogy Wilson jogkörét az alkotmánynyal ellentétben így kibővítsék. Ezt megengedhetlennek tartják, mert következményei beláthatatlanok. Bár biznak Wilson megfontolt cselekedetében, diktatóri hatalmat még sem akarnak ráruházni.

Budapest, febr. 22. Rotterdamból sürgönyzik: A Times jelenti Newyorkból:

Wilson még mindig reméli, hogy a háború elkerülhető lesz. A közvélemény feszülten figyeli, hogy mi történik a tengeren. Miután a németek egy csomó semleges hajót elsülyesztettek, semmi kilátás nincs arra, hogy az amerikai hajókkal nem ugyanígy bánják el. Eddig amerikai hajók alig érintették a veszélyeztetett zónát.

Budapest, február 22. Bécsből sürgönyzik:

A Neue Freie Presse jelentése szerint, előkelő bécsi közgazdasági helyre ma newyorki jelentés érkezett, hogy a helyzetet az Egyesült Államokban valamivel jobbnak tartják.

A londoni robbanásnak kilencezer halottja van.

Budapest, február 22. Stockholmból sürgönyzik:

Egy svéd hajó fűtője, aki szemtanúja volt a legutóbbi londoni muni-ctógyári robbanásnak, azt állítja, hogy a robbanás következtében kilencezren haltak meg.

A fehérvári-uti rablógyilkosság.

Budapest, febr. 22. A fehérvári-uti rablógyilkosság ügyében, a rendőrség a tanúkihallgatások alapján megállapította, hogy a gyilkos Buzás József cecei születésű szekszárdi illetőségű 21 éves pincér. Kedvesét Kordik Emiliát már a rendőrségre vitték, ahol őrizetben tartják. Buzás katonaszökevény. Letartóztatása csak órák kérdése.

HIREK.

— **A német hivatalos jelentés febr. 21-ről.**
A miniszterelnökség sajtóosztálya közli:

A német nagyhódhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Borus idő és eső mérsékelt határok közé szorította a harci tevékenységet. Yperntől délkeletre és a Labessei-csatorna két oldalán megütköztek az angolok felderítő előretörései, Flyreinel pedig a Maas és Mosel között a franciák részleges támadásai. A Le Transloytól délre fekvő támaszpontoknak február hó 19-én történt elfoglalása alkalmával két angol tisztet és 26 főnyi légénységet fogtunk el és 5 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Keleti harctér:

Egyes arcvonalszakaszokon, különösen az Erdős-Kárpátokban és az Ojtoz-völgy két oldalán tüzéségi tűz és előtéri harcok folytak.

Macedon arcvonal:

A Vardar és a Doiran-tó közötti élénk tüzelést este angol osztagok előretörései váltották fel, amelyeket visszavertünk. — Ludendorff.

— **Katonai kitüntetés.** A király megparancsolta, hogy dr. Baracs Gyula 5. honv. gyalogezredbeli ezredorvosnak az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül a legfelső dícsérő elismerés utólag tudtul adassék.

— **Izr. isteni tisztelet.** Az izraelita templomban az esti isteni tisztelet péntektől kezdve további intézkedésig délután fél 6 órakor fog kezdődni.

— **Előadás a székelyekről.** A világháború alatt egész külön probléma lett a székelység kérdése a magyarság erősítésének szempontjából. Ezt az érdekes kérdést fogja tárgyalni a kultúregyesület szabad liceumának legközelebbi február 25-iki előadásán Hints Károly nagybecskereki áll. polgári iskolai tanár, aki ugyanis mint székely származású ember alapos ismerője a székelységnek és a székely kérdésnek. Az érdekes aktuális előadásra már eleve föl hívjuk a közönség figyelmét.

— **Köszönet.** Freund Lajos ur szegény gyermekek élelmezésére 10 K, Freund S és Fiai cég ingyentejre 20 koronát adományozott, amit hálásan köszön az Anya- és Gyermekevédő-Bizottság.

A helybeli rk. Árvaház-egyletnek dr. Fialovszky Béla 30 koronát küldött. A nemes-szövület adományért ezután mond hálás köszönet az Árvaház-egylet elnöksége.

— **Koszoru megváltás.** Freund Vilmos (Wien) halála alkalmával Freund Lajos és Adolf urak az izraelita nőegylet céljaira koszoru megváltás címén 40 koronát adományoztak, mely nemes adományokért hálás köszönetet mond özv. dr. Mangold Samuné elnök.

— **Adomány.** Eckhardt Ferenc cipész két pár új gyermekcipőt adományozott a Missziótársulatnak szegény gyermekek részére.

— **Mozielőadás a Vöröskereszt javára.** A Városi Moziban holnap pénteken dr. Dellimanic Lajos főispán védnöksége alatt jótékony célú mozielőadás lesz. Szinre kerül „A magyar föld ereje” című magyar film s azonkívül egy dramolette. Az előadást délután rendezvény helyiségek mellett, este pedig fölemelt helyiségek mellett tartják. A jótékony célra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogadják.

— **Zsiros főhadnagy utolsó útja.** Módosról jelentik, hogy ott tegnap délután, impozáns részvét mellett kísérték örök pihenőre Antalfi Zsiros Zoltán dr. temesvári postatitkár, tüzérfőhadnagyot, az eperjesi tizenötödik tábori tarczák-vezető negyedik útegének hős parancsnokát, aki múlt év december 18-án Kelet-Galiciában elesett s azóta a cieszowi katonai temetőben volt ideiglenesen elhantolva. A hős úteg-

parancsnok holttestét szülei most hazahozatták Módosra, hogy szülőföldben, melyet annyira szeretett, aludhassa örök álmát. Módos község egész intelligenciája, a jelenleg ott állomásozó tüzérséggel, valamint a temesvári postaigazgatóság küldöttsége jelent meg Zsiros főhadnagy temetésén, hogy hőshöz méltó tisztelettel utolsó földi útján elkísérjék, a háború kezdete óta küzdött nemes harcost. A temetési szertartást Domján Lajos módosi ref. lelkész végezte, aki megható imával bucsuztatta a hazájáért dicső halált halt és immár megdicsőült hőst. A temetési szertartáson Engels Miklós tanító vezényletével a dalárda néhány gyászdal ténnyel, mire a temető családi sírboltjába helyezték örök nyugalomra az élete delén kiszívott hős főhadnagyot.

— **Nyilvános számadás.** A tamászlakai községi tantestület által az 1917. évi február hó 4-én Radoszavlyevits Julka, Popits Nevena, Perits Deszánka, a kiseddóvoda és a III. és IV. osztálybeli tanulók szíves közreműködésével hadi jótékony célú hangversenyt rendezett, amelyen felülfizettek: Gajzágó Vilmos állomási előjáró Tamászlaka 12 K, Sztéfanovits Vitályos jegyző Torontáludvar 10 K, Sztankovits János plébános Tamászlaka 10 K, Radojesevits Dusan jegyző Orlód 5 K, Dr. Sparioszu Dusan ügyvéd Ujzora 5 K, Sztójany Lázár 5 K, libóci és turóci Ertl Olivér és neje Tamászlaka 5 K, Grósz Jánosné Tamászlaka 5 K, Jankovits Krisztoforné Tamászlaka 5 K, Trpkov Szvetozár Fiume 4 K, Iljevits Lázár tanító Cserépalja 3 K, Opreán Jenő Ujzora 2 K, Meng Józsefné Tamászlaka 2 K, Vujits Máksza lelkész 2 K, Gazner Gizella Ujzora 1 K, Trpkov István Tamászlaka 2 K, összesen 78 korona, felülfizetéssel a bevétel 284 korona volt, levonva a kiadást 71 kor. 70 fillért, marad tiszta jövedelem 212 kor. 30 fillér, mely összegből 100 (egyszáz) korona az elesett tanítók özvegyei és árvái alapja javára, a többi 112 kor. 30 fillér a helybeli hadiárvak, illetve a hadbavonultak hátrahagyottainak segélyezésére adatott ki.

Fogadják úgy a nemesszövület felülfizetők, mint a szíves közreműködők, továbbá Orlód községe az adományozott karbidért a tantestület hálás köszönetét. Tamászlaka, 1917. évi február havában. Tamászlakai községi tantestület.

— **A felmentési kérvények felszerelése.** A katonai, illetve népfelkeltési szolgálat alól való felmentésre irányuló kérvényekhez csatolandó felmentési javaslatnak (kimutatásnak) egyik rovata annak a feltüntetésére szolgál, hogy a felmentésre javaslatba hozott egyén mióta van jelenlegi alkalmazásában. Ennek a rovatnak pontos kitöltése a felmentési kérelmek elbírálása szempontjából igen fontos. Mivel természetesen csak olyan egyén minősíthető nélkülözhetetlennek, aki már hosszabb ideje van a felmentés alapjául szolgáló alkalmazásban. Miután ismételt előfordult, hogy az alkalmazás időtartamára vonatkozó adatok akár tévedésből, akár szándékosan a valóság-
nak meg nem felelően adtak meg, a kereskedelemügyi miniszter ur legutóbb elrendelte, hogy a felmentési javaslatoknak a felmentendő alkalmazásának időtartamára vonatkozó adatait a jövőben mindenkor hatósági bizonyítvánnyal igazoltassanak. A temesvári kereskedelemügyi és iparkamara tehát felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kérvény benyújtásakor az alkalmazási időpontra vonatkozó hatósági igazolást szintén csatolják, mert ennek hiányában a kérvények felterjesztése a kiegészítés megtörténteig esetleg hosszabb késedelmet szenved.

— **Királyi üdvözet a magyarságnak.** A felső királyi pár tudvalevőleg sajátkezü üdvözlőirattal kedveskedik a magyarságnak a koronázás alkalmával. A honv. miniszterium Hadsegélyző Hivatala levelezőlapokon hozta forgalomba a királyi pár irásának facsimiléjét. E levelezőlapok a koronázás napjának dátumától bélyegzettek. Vidékre készségesen eljuttatja a hivatal a levelezőlapok egy-egy példányát mindenkinek, aki az elesett hősök özvegyei és árvái alapja javára legalább egy koronát küld be a hivatali főpénztárának (képviselőház) az utalványszelvényen K. Ü. (királyi üdvözet) jelzéssel és pontos címmel. Budapestben a hivatal városzerte árusítja a levelezőlapokat.

— **Gyengeelméjük és gyengétehetségük felvétele.** A borosjenői (Aradmegye) gyógy-pedagógiai nevelő- és foglalkoztató állami intézetben az 1917—18. tanévben több gyengeelméjű és gyengétehetségű növendék vétetik fel. Szegénysorsuk ingyenes elhelyezést nyerne. Prospektust ingyen küld az intézet igazgatósa.

— **Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál-megyei Közművelődési Egyesület készítségével továbbítja.**

— **Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.**

TAJEKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 3 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Irodalom.

— **Politikai hetiszemle** című politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg. Wilson háborúja. Irta: Székely Sámuel. — A politikai helyzet. — A háború. Irta: sz. s. — Közgazdaság: Az iparcikkek árának megszabása. Irta: (v) Társadalom: A szigorított záróra. Irta: Örs. — A hétről: Frigyes főherceg fölmentése. — A honvédelmi miniszter bucsuja. — A közélet halottai. — Hirdetések.

— **Drasche-Lázár Alfréd könyvét,** a Tüzpróba című regényt nemcsak a kritika fogadta lelkes elismeréssel, hanem a közönség is szinte páratlan érdeklődést tanúsított iránta: az első kiadás néhány rövid hét alatt teljesen elkel. Most készül a második kiadás, amely néhány nap múlva meg fog jelenni. A közönség tömeges érdeklődése a kitűnő könyv iránt egyre élénkebb, úgy hogy a második kiadás is előreláthatólag igen hamar el fog kelni.

Mégis

bekövetkezett az, amit tőlünk telhetőleg igyekeztünk elkerülni s amitől szerettük volna kedves, hű vevőközönségünket megkímélni. Olyan példátlan módon drágultak

meg

az összes gyártási nyersanyagok, munkabérek, szállítási költségek, hogy csak emberfeletti nehézségekkel tudjuk a Diana-sósborszeszt régi kiváló minőségében és erősségében a közönségnek adni. Nem

lesz

ember, aki nem ismerné e súlyos viszonyokat, s aki ne találná ily körülmények között érthetőnek, sőt jogosnak, hogy a Diana-sósborszeszt árárt újra kellett szabályoznunk. De ha majd elkövetkezik

a béke

és ismét helyreállnak a háború előtti állapotok, akkor mi is szívesen fogunk érvénybe lépíteni közönségünk részére azokat az eladási árakat, melyek régebben fennállottak

Ezidő szerint a
kis üveg Diana-sósborszesz ára . K 1:30
nagy " " " " " 3:50
legnagyobb " " " " " 7:—

DIANA kereskedelmi r.t.
Budapest, V. Nádor-utca 6.

NŐI KOSZTÜMÖK, FEGŐGTŐK
mérték után elsőrendű kivitelben, a legújabb divatlap szerint készülnek

FRANK GAJOS ur- és nődivattermében **Nagybecskerekén.**
Nagy választék kész nőifelhők, leányruhák, férfi- és gyermekruhákban.

Két esztendő orosz hadifogságban.

Egy főörzsorvos és cserefogoly élményei.

I.

Dr. H. főörzsorvos a háború kitörésekor egy mozgó tartalékkórház parancsnoka volt és 1914 szeptember 1-én Uhnovnál orosz fogságba esett. Jellemző, hogy az oroszok rögtön elszállították az orvosokat, az egész egészségügyi személyzetet, a könnyű sebesülteket és valamennyi orosz sebesültet, az egész kórházszert elrabolták, a súlyos sebesülteket és betegeket pedig egyszerűen sorsukra bízta. A főörzsorvos sok utánjárással igazolójegyet szerzett és egy vérbárátkórházba ment, ahol a következő kép tárult eléje. Félmeztelen, csontvázú aszott emberek máskáltak egy nagy szalmarakáson. A lépcsőn, a folyosón és a szobákban mindenütt hullák feküdtek. Az a pár ember, aki le tudott még vándorolni a kertbe, éretlen gyümölcsöt és főzeléket szedett, avval próbálta csillapítani éhségét. Csak a hadifogoly osztrák-magyar orvosok erőfeszítései teremtett némi rendet. Dr. H. főörzsorvos szeptember 18-án Zolkievbe és onnan Lembergbe küldötték. Tanuja volt egy pogromnak, amelyet az oroszok maguk idéztek elő a pogrom következtében a polgári lakosság szabad mozgását erősen korlátozták. Ezen a napon alarmirozták az egész helyőrséget és az oroszok eszeveszetteen lövöldöztek a levegőbe és belétek az ablakokon is.

A közegészségügyi viszonyok Kievbén.

December 8-án Dr. H. főörzsorvosot Kievbé vitték. A várbán nemcsak tisztjeinket szállásolták, hanem néhány ezer osztrák-magyar hadifoglyot és katonát is. A legénységnek hihetetlenül gyalázatos szállásokat adtak. Nézni is szívszaggató volt, hogy hajítják ki katonáinkat a szállásokból hadseregünk „Vergatterung” kürtjére, hogy szedik el tőlük egész folszerelésüket, sajkát, takarót, mindent. Majd egy napig kellett állniok egy piszkos udvaron, hideg esőben és bokán felül érő sárban, míg végre kivették őket a pályaudvarra. A legénység élelme valamennyire megfelelt volna, de tele volt piszokkal. A higiénikus viszonyok siralmasak voltak. A hadifoglyok majdnem mindnyájan bélhurutosak voltak. Az őrség vallomása szerint mindennap három-négyen haltak meg közülük.

A hadifogolytiszték szobáiban sem voltak sokkal jobbak a viszonyok. Minden talpalatnyi helyet kihasználtak, hogy mennél több ágyat csavarhassanak a padlóra. Az ágyemű egy igen vékony derékaljból és két lepedőből állott, amelyeket állítólag havonként egyszer váltottak s ehhez még egy könnyű takaró és egy kemény vánkos járult. Nyolcvan, sőt száz tisztnek két, nagyon kopott zománcos vas mosdótál állott rendelkezésére, ezekből a tá-lakból még a padlót is felmosták. A tiszték élelmezése a következő volt: reggel „kipjatos” (forró víz) szamovárban, aminek segítségével mindenki, feltéve, hogy edénye, teája, meg cukra volt, teát készíthetett magának: délből káposzta- vagy répaleves, amelyben káposzta, hámozatlan burgonya és répa és az első időben egy darab marhahús is volt, de ez később eltűnt; aztán a „kása”, leggyakrabban vastag köleskása tej és zsír nélkül. Ehhez jött egy pár darab fekete kenyér, de olyan, hogy hozzá képest a mi békeidőbeli komiszkenyerünk csemegezámba mehetett. Usonára alágujtottak a szamovárnak, estére híg darát vagy köleskását adtak, amelyben nagyon ritkán egy szalonnaszélet is uszott, hozzá egy darabka kenyert. A szamovár este is rendelkezésre állott.

A novonikolajevszki hadifogolytábor.

December 22-én a főörzsorvosot egy hadifogoly tisztből álló szállítmánnyal elindították a tomszki kormányzóságban levő novonikolajevszki hadifogolytáborba. Az utazás 18 napig tartott. A tiszték csak rövid ideig ülhetek a harmadik osztályon, az ut nagyobb részét a második osztályon kellett megtenniük. Élelmezésükről egyáltalában nem gondoskodtak. A tiszték napi 75, a legénység napi 20 kopek élelmezési váltást kaptak, azonban a pályaudvari vendéglőkbe csak ritkán volt szabad betérniük. Egyhuzamban való utazás után a hadifogolytáborba — 41° Réaumur hidegben érkezett meg Novonikolajevszkbe. Ez a város akkor keletkezett, amikor a szi-bíriai vasutat építették, amely itt keresztezi az Ob folyót. Ennek körülbelül 18 éve és a városnak ma majdnem 100.000 lakója van. Egységes terv szerint épült, az utcák mind derékszögben metszik egymást; a Kamenka folyó két részre osztja a várost. Villamos világítása van, de vízvezetéke nincs, vizet egynehány kútról hordják

hordókból és az utcákon árulják. A legtöbb házfából épült. A hőmérséklet télen —51° Réaumurig szállt le, nyáron +38° Réaumurig emelkedik. A kedvezőtlen éghajlati viszonyok és a nagy por következtében Novonikolajevszkben a légzőszervek betegségei, így a tüdővész is rendkívül elterjedt. A városhoz csatlakozik egy nagyrészt egyemeletes nyerstéglaépületekből álló orosz katonatábor, amelyet „katonavárosnak” hívnak. A hadifoglyokat részben a városba, részben ebbe a katonavárosba szállásolták el. A városban a hadifogoly tiszteket üresen álló, dűledező faházakba szállásolták, amelyeknek különben nem akadt volna lakójuk. Két-három szobában 10—15 tisztet is összezsfoltak. Minden háznak volt egy szakácsa, aki egy tiszt felügyelete alatt vásárolta be az élelmet. A berendezés: papírcsék, egy asztal, fűzfavesszőből font székek. Szalmáról és szalmazsákról minden tisztnek magának kellett gondoskodnia. Világítást és fűtést a város adott, nagyon szűkösön. A konyhaberendezést és a főzéshez való tüzelőt a tiszteknek maguknak kellett beszerezniük. Míg eleinte minden tiszt megtarthatta szolgáját, később tíz tisztnek egy szolgát hagytak meg. A katonavárosban elszállásolt hadifogolytiszték téglaházakban laktak, amelyek jó kályhakkal és öblíthető árnyékszékkel voltak ellátva.

A hadifogoly legénységet a városban, a temető mögött, két nagy, földből fölhányt barakkban helyezték el. Ezeknek a barakkoknak csak oldalt volt ablakuk, az ablakok télen teljesen befagytak és eltűntek a hóréteg alatt. Ilyenformán a barakkok teljesen sötétek voltak. Egynehány plékálya állott bennük, szénporral fűtötték őket. Természetesen a barakk belül fekete volt a szénportól. A padlót vékony deszkák fedték, amelyek olvadáskor vajmi kevés védelmet nyújtottak. A barakk környéke sem ki-kövezve, sem feltöltve, de még csak sulykolva sem volt: az olvadáskor térdig ért a sár. Természetesen a hóbuckákat, amelyeket a szél télen a barakkok közé fúj, nem távolították el, minélfogva a barakk környéke tavasszal tóvá változott. A hulladékok, amelyeket szét-szortak a barakk körül, olvadáskor nem nagyon étvágygerjesztő állapotban kerültek felszínre. Minthogy a barakkokat nem lehetett rendszeresen fűteni, a lehellet gőzzé sűrűsödött és víz formájában csepegett le a tetőről és a falakról. Az ivóvizet hordókból kellett szállítani a városból. A hordókat hadifoglyok húzták, akik több mint egy óra alatt tették meg ezt az utat. Kevés edény lévén, állandó vízszükséglet volt és az embereknek télen hóval kellett mosdaniok. A villamos világítás be volt vezetve.

A hadifogolylegénység egy részét magában a városban helyezték el, a piactéren épült egyemeletes nagy vásárcsarnokokban. A vásárcsarnokok előtt primitív latrinákat és még primitívebb mosókonyhákat állítottak fel. Az ételt a pincékben elhelyezett konyhákban főzték. Ezek körül az úgynevezett Corpus-barakkok körül alacsony kerítés húzódott. A katonavárosban földbarakkokban helyezték el a hadifoglyokat, amelyeknek berendezése csúfán tett minden higiénét. 1915-ben a katonavároستól keletre, fabarakkokból álló nagy koncentrációs-tábort kezdtek építeni, valamint egy különálló kórházat is. Ebből a táborba csak 1915 őszén költöztek be a hadifoglyok. A monarchia minden nemzetiségéhez tartozó foglyokat, azonkívül németeket is helyezték el itt. Eleinte csak szláv hadifoglyokat küldtek munkára a falvakba. Az egészségügyi szolgálatot osztrák-magyar tiszték teljesítették, egy századosi rangban lévő orosz orvos tanhallgató felügyelete alatt. Az el-látás eleinte elégséges volt. Délből husz szolotnik (egy szolotnik = 426 gramm), este 10 szolotnik húst kaptak főzeléssel, valamint teát és kenyert. Azután megbukott a hadügyminiszter és ezt az adagot felére csökkentették. A marhahús tünedezni kezdett, helyette halat adtak, amiből utálatos ízű levest főztek. Ezek az úgynevezett leveshalak igen kicsinyek voltak, meg se tisztogatták, úgy szárították meg őket, aztán darabokra aprították, úgy hogy mindenhez inkább hasonlítottak, mint emberi ele-delhez.

Ház eladó

NAGYBECSKERÉKEN, Országos uttalakkal.

Ugyanott eladók képek, könyvek, képes folyóiratok is. — Közelebbit a kladóhivatalban.

Miért használja

minden takarékos háziasszony a vegy-vizsgált és orvosilag kitűnő tepszerek ajánlott

Fischer-féle

folyékony pótkávét?

Mert:

- I. Sohasem ivott még olyan jó kávét, mint amilyen Fischer-féle pótkávéval készült.
- II. A Fischer-féle pótkávéból csak feleannyi kell, mint a cikoria pótkávéból.
- III. Ha a Fischer-féle pótkávét használja, csak félannyi pórkávéra és az édesítéshez csak feleannyi cukorra van szüksége, mint hogyha más pótkávét használna.

A Fischer-féle folyékony pótkávéval készült kávé egészségesebb, jobb ízű és a mindennapi kávéja feleannyiba kerül.

Kapható minden jobb fűszerüzletben.

Fischer-féle folyékony pótkávégyár budapesti fiókgártelepe viszontelaru-sítónak: Budapest, I. Átlós-ut 28. szívesen áll rendelkezésre.

Magánjáró gőzgépeket

Kompond és stabil gőzgépeket
Gőzcseplő garnitúrákat
Magánjáró lokomobilokat
Cseplőszekevényeket
Esztergapadokat
Herefejtőket
Elevátorokat
Motorokat
Gőzkeket és
Gőzkazánokat

javítottan állapotban vásárolnak
= készpénzfizetés ellenében =

FRIEDRICH TESTVÉREK
GÉPGYÁRA TEMESVÁR.

133-303

VISZKETEKSÉGET

rűht, sömört legbiztosabban elmulasztja a
Kis tégely K 1-60,
nagy tégely K 3-1,
családi adag K 9-1, utasítással rendelhető:
Dr. Flesch E. „Korona” győgytárból, Győr.

132-253

Eladó

egy 2 éves vöröstarka, tenyész-
lgazolvánnyal ellátott

bika

(184-104)

Kőcsén, Mixich Ede

== 54. sz. a. lakosnál. ==

Tanulólanynok

helyfizetéssel felvétetnek

helyi nagyobb iparvállalatnál.

Meghívó.

A Perlaszi Járásai Takarékpénztár Részvénytársaság

i. c. tagjai ezennel fisztelettel meghívotnak az 1917. évi március hó 11-én ó. u. 2 órakor a takarékpénztár helyiségében tartandó

XXIV. évi rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és három jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. Az igazgatóság évi jelentése és az 1916. üzleti évről szóló zárszámadások előterjesztése.
3. Az igazgatóság indítványa a tiszta nyereség felosztásáról.
4. A felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvények megadása.
5. Vezérigazgató, aligazgató és négy igazgatósági tag választása három évre.
6. Négy felügyelő-bizottsági tag választása három évre.
7. Netáni indítványok.

Kivonat az alapszabályok 17. §-ából. A közgyűlésen csak azon részvényes szavazhat, kinek neve már 30 nappal a közgyűlés előtt a társulat részvény-könyvébe beiratott és ki részvényeit a még esedékesse nem vált szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlést megelőző napon délutáni 5 óráig az intézet pénztáránál letétmennyezte. A letétmennyezett részvényekről elismervény állittatik ki, mely egyidejűleg a közgyűlésre való részvételre is szolgál.

Ugyon.

Mérleg-számla 1916. évi december 31-én.

Téher.

Készpénz:				Részvénytőke				100000	—	100000	—
a pénztárban	859	84		Tartalékalap	100000	—					
több intézetnél	63259	—		Rendkívüli tartalékalap	58800	—					
bankgíró-számlán	598	20	64717	Ház tartalékalap	2200	—				161000	—
Váltókölcsönök			420188	Fel nem vett osztalék						48	—
Jelzálogkölcsönök			33668	Átmeneti kamatok						7679	20
Értékpapírok			28693	Eng. jelzálogkölcsönök						2332	09
Intézeti ház			9270	Takarékbetétek						261817	67
Adósok			1340	Hitelezők						1960	39
Főszereles			350	Tiszta nyereség:							
				Áthozat a mult évről	1350	—					
				1916. évi tiszta nyereség	22040	02				23390	02
			558227	37						558227	37

Tartozik.

Veszteség-nyereség-számla 1916. évi december 31-én.

Követel.

Kamatok:				Kamatok:							
visszszámítások után	450	16		váltókölcsönök után	38761	95					
betétek után	12395	77		jelzálogkölcsönök után	2473	03					
eng. jelzálogkölcsönök után	135	93	12981	értékpapírok után	501	—				41735	98
Állami és községi adó			3207	Jutalékok és díjak						10123	32
Tőkekamatadó			1239	Magtár jövedelem						180	—
Fizetések			9996	Áthozat a mult évről						1350	—
Általános költségek			2560								
Adományok			12								
Nyereség:											
Áthozat a mult évről	1350	—									
1916. évi tiszta nyereség	22040	02	23390	02							
			53389	30						53389	30

Kelt Perlaszon, 1916. évi december 31.

Az igazgatóság:

Rakits s. k. igazgató.

Maximcsev s. k. aligazgató.

Harter s. k. ig. tag.

Radoszavlyevits s. k. könyvelő.

Terzits s. k. ig. tag.

Terzits M. s. k. ig. tag.

Jelen mérleg-számlát megvizsgálván, annak egyes teteleit a fő- és segédkönyvekkel mindenben megegyezőnek, a törvény és alapszabályok értelmében készüteknek találtuk.

Kelt Perlaszon, 1917. február hó 3-án.

A felügyelő-bizottság:

Acszenijeity Vosza s. k.

Sztákics Zsákró s. k.

Dr. Vászits Endre s. k.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál“

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legnépszerűbb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében.